Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

27 iunie 2013 *

„Proprietate intelectuală și industrială — Dreptul de autor și drepturile conexe în societatea informațională — Directiva 2001/29/CE — Dreptul de reproducere — Compensație echitabilă — Noțiunea «reproduceri pe hârtie sau pe orice suport similar, realizate prin folosirea oricărui tip de tehnici fotografice sau prin alt proces cu efecte similare» — Consecințele neaplicării măsurilor tehnice disponibile pentru a preveni sau a limita actele neautorizate — Consecințele unei autorizări exprese sau implicite de a realiza reproduceri”

În cauzele conexate C-457/11-C-460/11,

având ca obiect cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesgerichtshof (Germania), prin deciziile din 21 iulie 2011, primite de Curte la 5 septembrie 2011, în procedurile

Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort)

împotriva

Kyocera, fostă Kyocera Mita Deutschland GmbH,

Epson Deutschland GmbH,

Xerox GmbH (C-457/11),

Canon Deutschland GmbH (C-458/11),

și

Fujitsu Technology Solutions GmbH (C-459/11),

Hewlett-Packard GmbH (C-460/11),

împotriva

Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort),

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, domnii J. Malenovský (raportor), U. Lõhmus și M. Safjan și doamna A. Prechal, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

* Limba de procedură: germana.

grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 22 octombrie 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort), de U. Karpenstein, de G. Schulze și de R. Staats, Rechtsanwälte;

— pentru Fujitsu Technology Solutions GmbH, de C. Frank, Rechtsanwalt;

— pentru Hewlett-Packard GmbH, de G. Berrisch și de A. Strowel, Rechtsanwälte;

— pentru Kyocera (fostă Kyocera Mita Deutschland GmbH), Epson Deutschland GmbH, Xerox GmbH și Canon Deutschland GmbH, de C. Lenz și de T. Würtenberger, Rechtsanwälte;

— pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Kemper, în calitate de agenți;

— pentru guvernul ceh, de D. Hadroušek, în calitate de agent;

— pentru guvernul spaniol, de N. Díaz Abad, în calitate de agent;

— pentru Irlanda, de D. O'Hagan, în calitate de agent;

— pentru guvernul lituanian, de R. Mackevičienė și de R. Vaišvilienė, în calitate de agenți;

— pentru guvernul olandez, de B. Koopman, de C. Wissels și de M. Bulterman, în calitate de agenți;

— pentru guvernul austriac, de A. Posch, în calitate de agent;

— pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

— pentru guvernul finlandez, de M. Pere, în calitate de agent;

— pentru guvernul Regatului Unit, de L. Seeboruth, în calitate de agent, asistat de S. Malynicz, barrister;

— pentru Comisia Europeană, de J. Samnadda și de F. Bulst, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 24 ianuarie 2013,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolelor 5 și 6 din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO L 127, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230).

2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor litigii între Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort), pe de o parte, și Kyocera, fostă Kyocera Mita Deutschland GmbH (denumită în continuare „Kyocera"), Epson Deutschland GmbH (denumită în continuare „Epson") și Xerox GmbH (denumită în continuare

„Xerox”), pe de altă parte, în cauza C-457/11, și Canon Deutschland GmbH, în cauza C-458/11, și Fujitsu Technology Solutions GmbH (denumită în continuare „Fujitsu”), precum și Hewlett Packard GmbH, pe de o parte, și VG Wort, pe de altă parte, în cauza C-459/11 și, respectiv, C-460/11, în legătură cu remunerația pe care aceste întreprinderi ar fi obligate să o plătească societății VG Wort pentru comercializarea de imprimante și/sau de plotere, precum și de calculatoare.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentele (2), (5), (35), (36), (39) și (52) ale Directivei 2001/29 au următorul cuprins:

„(2) Consiliul European, reunit la Corfu pe 24 și 25 iunie 1994, a subliniat necesitatea de a se crea, la nivel comunitar, un cadru juridic general și flexibil care să sprijine dezvoltarea societății informaționale în Europa. Aceasta implică, *inter alia*, existența unei piețe interne pentru produse și servicii noi. O importantă legislație comunitară care să asigure un astfel de cadru juridic a fost deja adoptată sau este în curs de adoptare. Dreptul de autor și drepturile conexe joacă un rol important în acest context, întrucât protejează și stimulează dezvoltarea și comercializarea de noi produse și servicii, precum și crearea și exploatarea conținutului lor creativ.

[…]

(5) Dezvoltarea tehnologică a multiplicat și a diversificat vectorii de creație, producție și exploatare. Chiar dacă nu sunt necesare noi concepte pentru protecția proprietății intelectuale, legislația actuală privind dreptul de autor și drepturile conexe trebuie adaptată și completată pentru a reflecta în mod adecvat realitățile economice, cum ar fi noile forme de exploatare.

[…]

(35) În cazul anumitor excepții sau limitări, titularii drepturilor trebuie să primească o compensație echitabilă pentru a fi despăgubiți corespunzător pentru utilizarea operelor lor sau a altor obiecte protejate. La determinarea formei, a modalităților detaliate și a posibilelor niveluri ale acestei compensații echitabile ar trebui să se țină cont de împrejurările specifice fiecărui caz. În evaluarea acestor împrejurări, un criteriu util ar fi potențialul prejudiciu cauzat titularului de drept prin actul în cauză. În cazul în care titularul dreptului a fost deja plătit în altă formă, de exemplu sub forma unor redevențe din contractul de licență, nu se mai poate face o plată specifică sau separată. Nivelul compensației echitabile ar trebui să țină cont de gradul de utilizare a măsurilor tehnologice de protecție prevăzute prin prezenta directivă. Anumite situații în care prejudiciul cauzat titularului de drept este minim nu pot da naștere unei obligații de plată.

(36) Statele membre pot să prevadă compensații echitabile pentru titularii drepturilor de asemenea atunci când aplică dispozițiile facultative cu privire la excepții și limitări care nu necesită asemenea compensații.

[…]

(39) Atunci când aplică excepția sau limitarea cu privire la copierea privată, statele membre ar trebui să țină cont în mod corespunzător de evoluția economică și tehnologică, în special cu privire la copierea privată pe suport digital și sistemele de remunerare aferente, dacă sunt disponibile măsuri tehnologice de protecție eficiente. Astfel de excepții sau limitări nu trebuie să împiedice folosirea mijloacelor tehnice și nici reprimarea oricărui act de contrafacere.

[…]

(52) La aplicarea unei excepții sau limitări privind copierea privată în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) litera (b), statele membre trebuie, de asemenea, să promoveze utilizarea măsurilor voluntare pentru a permite atingerea obiectivelor unei astfel de excepții sau limitări. Dacă, într-o perioadă de timp rezonabilă, nicio astfel de măsură voluntară nu este luată pentru a permite reproducerea în folos personal, statele membre pot adopta măsuri pentru a permite beneficiarilor excepțiilor sau limitărilor în cauză să beneficieze de ele. Măsurile voluntare luate de titularii de drepturi, inclusiv acordurile dintre titularii de drepturi și alte părți implicate, precum și măsurile luate de statele membre nu împiedică titularii de drepturi să folosească măsurile tehnice care sunt în acord cu excepțiile sau limitările privind copierea privată prevăzută de legislațiile interne în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) litera (b), ținând cont de condiția compensației echitabile prevăzută în dispoziția menționată și de posibila diferențiere între diversele condiții de utilizare în conformitate cu articolul 5 alineatul (5), cum ar fi controlul asupra numărului de reproduceri. Pentru a împiedica utilizarea abuzivă a acestor măsuri, orice măsură tehnică adoptată pentru punerea lor în aplicare ar trebui să se bucure de protecție juridică.”

4 Potrivit articolului 2 din Directiva 2001/29:

„Statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte:

(a) pentru autori, a operelor lor;

(b) pentru artiștii interpreți sau executanți, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;

(c) pentru producătorii de fonograme, a fonogramelor lor;

(d) pentru producătorii primelor fixări ale filmelor, cu privire la originalul și copiile filmelor lor;

(e) pentru organismele de radiodifuziune sau televiziune, a fixărilor programelor difuzate de acestea, indiferent dacă difuzările se fac prin fir sau prin aer, inclusiv prin cablu sau prin satelit.”

5 Articolul 5 alineatul (2) din această directivă prevede:

„Statele membre pot să prevadă excepții și limitări de la dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2, în următoarele cazuri:

(a) pentru reproduceri pe hârtie sau orice suport similar, realizate prin folosirea oricărui tip de tehnici fotografice sau prin alt proces cu efecte similare, cu excepția partiturilor, cu condiția ca titularii de drepturi să primească compensații echitabile;

(b) pentru reproduceri pe orice suport realizate de către o persoană fizică pentru uz personal și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale, cu condiția ca titularii de drepturi să primească compensații echitabile care să țină cont de aplicarea sau neaplicarea măsurilor tehnice menționate la articolul 6 pentru operele sau obiectele protejate în cauză;

(c) pentru acte specifice de reproducere realizate de către biblioteci publice, instituții de învățământ sau muzee, sau de către arhive, al căror scop nu este obținerea de avantaje comerciale sau economice directe sau indirecte;

[…]”

6 Articolul 5 alineatul (3) din directiva menționată prevede:

„Statele membre pot să prevadă excepții sau limitări la drepturile prevăzute la articolele 2 și 3 în următoarele cazuri:

(a) utilizarea în scopul unic de ilustrare în cadrul procesului educativ sau al cercetărilor științifice, atât timp cât sunt indicate sursele, inclusiv numele autorului, cu excepția cazurilor în care acest lucru se dovedește imposibil și în măsura justificată de scopurile necomerciale urmărite;

[…]

(n) utilizarea, în scopul cercetării sau studiului privat, prin comunicarea sau punerea la dispoziția persoanelor aflate în clădirile instituțiilor menționate la alineatul (2) litera (c), prin intermediul unor terminale speciale, a unor opere sau a altor obiecte protejate cuprinse în cadrul colecțiilor lor, care nu fac obiectul condițiilor de achiziționare sau de licențiere;

[…]”

7 Potrivit articolului 5 alineatul (5) din aceeași directivă:

„Excepțiile și limitările prevăzute la alineatele (1), (2), (3) și (4) se aplică numai în anumite cazuri speciale care nu intră în conflict cu exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nu aduc în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului.”

8 Articolul 6 din Directiva 2001/29 prevede:

„(1) Statele membre prevăd o protecție juridică adecvată împotriva nerespectării oricăror măsuri tehnice eficiente, pe care persoana respectivă le efectuează cu bună știință sau având motive întemeiate să știe că urmărește acest obiectiv.

[…]

(3) În sensul prezentei directive, «măsuri tehnice» înseamnă orice tehnologie, dispozitiv sau componentă care, în cadrul funcționării normale, este proiectată pentru a preveni sau a limita, în ceea ce privește operele sau alte obiecte protejate, acte care nu sunt autorizate de titularul dreptului de autor sau al unui drept conex dreptului de autor conform dispozițiilor legale sau de titularul dreptului *sui generis* prevăzut în capitolul III din Directiva 96/9/CE. Măsurile tehnologice sunt considerate eficiente când utilizarea unei opere sau a unui alt obiect protejat este controlată de către titularii de drepturi în baza aplicării unui cod de acces sau a unui procedeu de protecție, cum ar fi criptarea, bruierea sau alte transformări ale operei sau ale altui obiect protejat, sau a unui mecanism de control al copierii, care atinge obiectivul protecției.

(4) Fără a aduce atingere protecției juridice prevăzute la alineatul (1), în absența măsurilor voluntare luate de către titularii de drepturi, inclusiv a acordurilor dintre titularii de drepturi și alte părți implicate, statele membre adoptă măsurile adecvate pentru a asigura că beneficiarii excepțiilor sau limitărilor prevăzute de legislația internă în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) literele (a), (c), (d), (e) și alineatul (3) litera (a), (b) sau (e) pot beneficia de excepțiile sau limitările menționate, în măsura necesară pentru a beneficia de excepția sau limitarea în cauză în cazurile în care beneficiarul are acces legal la opera sau la obiectul protejat în cauză.

[…]”

9 Articolul 10 din Directiva 2001/29, intitulat „Aplicarea în timp”, prevede:

„(1) Dispozițiile prezentei directive se aplică tuturor operelor și altor obiecte protejate prevăzute de prezenta directivă și care sunt, la data de 22 decembrie 2002, protejate prin legislația statelor membre în domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe sau care îndeplinesc criteriile de protecție în temeiul dispozițiilor prezentei directive sau în conformitate cu dispozițiile menționate la articolul 1 alineatul (2).

(2) Prezenta directivă se aplică fără să aducă atingere actelor încheiate sau drepturilor dobândite înainte de 22 decembrie 2002.”

10 Potrivit articolului 13 alineatul (1) primul paragraf din această directivă:

„Statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare aducerii la îndeplinire a prezentei directive până la 22 decembrie 2002. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta.”

Reglementarea germană

11 Articolul 53 din Legea privind drepturile de autor și drepturile conexe (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, Urheberrechtsgesetz) din 9 septembrie 1965 (BGBl. I, p. 1273), astfel cum a fost modificată prin articolul 1 din Legea din 10 septembrie 2003 (BGBl. I, p. 1774, denumită în continuare „UrhG”), are următorul cuprins:„Reproducerea pentru uz personal și pentru alte utilizări private

(1) Realizarea de copii individuale ale unei opere de către o persoană fizică pe orice suport și pentru uz personal este licită cu condiția ca aceste copii să nu servească, direct sau indirect, unor scopuri comerciale și să nu fie realizate pe baza unui exemplar fabricat în mod vădit nelegal. Persoana autorizată să efectueze copii poate de asemenea să încredințeze unei alte persoane realizarea acestora în măsura în care acestea se realizează cu titlu gratuit sau în măsura în care este vorba despre copii pe hârtie sau pe orice suport similar, realizate prin folosirea oricărui tip de tehnici fotografice sau prin orice alt proces cu efecte similare.

(2) Este permis să se realizeze sau să se obțină realizarea de copii individuale ale unei opere:

1. pentru uz științific personal, dacă și în măsura în care realizarea de copii este necesară în acest sens;

2. pentru includerea copiilor în arhiva personală, dacă și în măsura în care realizarea de copii este necesară în acest sens și cu condiția ca originalul să aparțină persoanei care realizează copiile;

3. în scopuri de informare personală cu privire la subiecte de actualitate, în cazul în care este vorba despre o operă radiodifuzată;

4. pentru orice altă utilizare personală:

   a) în cazul unor pasaje extrase dintr-o operă publicată sau a unor articole individuale apărute în ziare și în reviste;

   b) în cazul unei opere epuizate de cel puțin doi ani.

Aceste dispoziții nu sunt aplicabile în cazul prevăzut la prima teză punctul 2 decât dacă, în plus:

1. copia este realizată pe hârtie sau pe un suport similar prin folosirea oricărui tip de tehnici fotografice sau prin orice alt proces cu efecte similare sau

2. utilizarea este exclusiv analogică sau

3. arhiva nu servește, în mod direct sau indirect, unui scop lucrativ sau economic.

Aceste dispoziții nu sunt aplicabile situațiilor prevăzute la prima teză punctele 3 și 4 decât dacă este îndeplinită și una dintre condițiile enunțate la a doua teză punctul 1 sau 2.

(3) Este permis să se realizeze sau să se obțină realizarea de copii ale unor fragmente mici dintr-o operă, ale unor opere de dimensiuni reduse sau ale unor articole individuale publicate în ziare sau reviste sau puse la dispoziția publicului dacă aceste copii sunt destinate unui uz privat:

1. în învățământul școlar, în instituții, fără scop comercial, de formare inițială și continuă, precum și în instituții de formare profesională, în cantitatea necesară unei clase de elevi, sau

2. în vederea unor examene de stat sau unor examene organizate în școli, instituții de învățământ superior, instituții, fără scop comercial, de formare inițială și continuă, precum și în cadrul formării profesionale, în cantitatea necesară și în măsura în care realizarea de copii este necesară în acest sens.

(4) Reproducerea

a) înregistrărilor grafice ale unor opere muzicale;

b) unei cărți sau a unei reviste, dacă este vorba despre o reproducere mai mult sau mai puțin completă,

în măsura în care nu constă în recopierea manuală a operei, nu este autorizată decât cu consimțământul titularului de drepturi în condițiile prevăzute la alineatul (2) punctul 2 sau pentru uz privat, dacă este vorba despre o operă epuizată de mai puțin de doi ani.

(5) Alineatul (1), alineatul (2) punctele 2-4 și alineatul (3) punctul 2 nu se aplică bazelor de date care cuprind elemente accesibile individual prin mijloace electronice.

Alineatul (2) punctul 1 și alineatul (3) punctul 1 se aplică acestor baze de date cu condiția ca utilizarea în scopuri științifice sau pentru învățământ să nu se facă în scop lucrativ.

(6) Copiile nu pot fi nici difuzate, nici comunicate publicului. Este permis însă împrumutul de copii realizate legal după ziare și opere epuizate, precum și după exemplare în care micile fragmente distruse sau pierdute au fost înlocuite prin copii.

(7) Înregistrarea de conferințe publice, de reprezentații sau de execuții publice ale unei opere pe suport vizual sau sonor, realizarea de planuri și schițe ale unor opere de artă, precum și construirea unei copii după o operă arhitecturală nu sunt autorizate decât cu acordul titularului de drepturi.”

12 Articolul 54a din UrhG prevede:„Obligația de remunerație pentru orice copie realizată prin fotocopiere

(1) Dacă, dată fiind natura unei opere, este probabilă reproducerea acesteia, în conformitate cu dispozițiile articolului 53 alineatele (1)-(3), prin fotocopierea unui exemplar sau printr-un proces cu efecte comparabile, autorul operei are dreptul la plata, de către producătorul aparatelor destinate

realizării unor astfel de copii, a unei remunerații echitabile pentru compensarea posibilității de realizare a unor astfel de copii, care rezultă din vânzarea sau comercializarea în altă formă a acestor aparate. Alături de producător, răspunde în solidar și orice persoană care importă sau reimportă în scop comercial aparate pe teritoriul de aplicare a acestei legi sau le comercializează. Comerciantul nu este obligat la plată decât dacă achiziționează cel puțin 20 de aparate pe semestru calendaristic.

(2) Dacă acest tip de aparate se utilizează în școli, în instituții de învățământ superior și în instituții de formare profesională sau în alte instituții de formare inițială și continuă (instituții de învățământ), în institute de cercetare, în biblioteci publice sau în alte instituții care pun la dispoziție aparatele pentru realizarea de copii cu plată, autorul are de asemenea dreptul la plata unei remunerații echitabile de către persoana care exploatează aparatul.

(3) Articolul 54 alineatul (2) se aplică *mutatis mutandis*."

13 Conform articolului 54d și anexei la UrhG, remunerația încasată pentru aparate în temeiul articolului 54a alineatul (1) din UrhG se stabilește într-un cuantum care variază de la 38,35 euro la 613,56 euro, în funcție de numărul de copii realizabile pe minut și de posibilitatea sau imposibilitatea de a realiza copii color. Pot fi negociate însă și alte sume.

Litigiile principale și întrebările preliminare

Cauza C-457/11

14 VG Wort este o societate autorizată de gestiune colectivă a drepturilor de autor. Ea este singura desemnată să reprezinte autorii și editorii de opere literare în Germania. În consecință, aceasta are dreptul să solicite, în numele autorilor, remunerația datorată de producătorii, importatorii și distribuitorii unor dispozitive care intră sub incidența articolului 54a alineatul (1) din UrhG.

15 În nume propriu și în numele unei alte societăți de gestiune colectivă, care apără drepturile de exploatare a operelor grafice de orice fel, și anume VG Bild-Kunst, VG Wort a solicitat informații cu privire, pe de o parte, la natura imprimantelor vândute sau comercializate în altă modalitate începând cu 1 ianuarie 2011 și la cantitățile respective și, pe de altă parte, la capacitatea acestor aparate și la sursele de aprovizionare cu acestea în Germania. În plus, VG Wort a solicitat să se constate că Kyocera, Epson și Xerox trebuie să îi plătească o remunerație sub forma unei redevențe percepute pentru calculatoarele, imprimantele și/sau ploterele comercializate în Germania între 1 ianuarie 2001 și 31 decembrie 2007. Sumele pretinse au la bază tarifele convenite cu VG Bild-Kunst și publicate în *Bundesanzeiger* (Buletinul federal de anunțuri oficiale).

16 Landgericht Düsseldorf a admis în totalitate această cerere de informații și a constatat în același timp că, în mare măsură, Kyocera, Epson și Xerox erau obligate să plătească o compensație societății VG Wort. Fiind sesizată de Kyocera, de Epson și de Xerox, instanța de apel a infirmat hotărârea primei instanțe. Făcând trimitere la o hotărâre din 6 decembrie 2007, Bundesgerichtshof a respins, pe calea unei ordonanțe, cererea de recurs introdusă de VG Wort.

17 Bundesverfassungsgericht a anulat decizia adoptată de Bundesgerichtshof și a trimis cauza spre rejudecare acestei din urmă instanțe.

18 În cadrul noii proceduri de recurs, VG Wort a solicitat confirmarea hotărârii în primă instanță. Pârâtele din litigiul principal au solicitat respingerea recursului.

19 Considerând că soluționarea acestui recurs depinde de interpretarea Directivei 2001/29, Bundesgerichtshof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) La interpretarea dreptului național, Directiva 2001/29 trebuie luată în considerare și pentru evenimente care au avut loc ulterior intrării sale în vigoare, la 22 iunie 2001, dar înainte de data aplicării sale, la 22 decembrie 2002?

2) Reproducerile obținute cu ajutorul imprimantelor pot fi considerate reproduceri realizate prin folosirea oricărui tip de tehnici fotografice sau prin alt proces cu efecte similare, în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare: cerințele directivei cu privire la compensația echitabilă pentru excepțiile sau limitările la dreptul de reproducere, potrivit articolului 5 alineatele (2) și (3) din Directiva 2001/29, pot fi considerate îndeplinite, ținând seama de dreptul fundamental la egalitatea de tratament consacrat la articolul 20 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene [denumită în continuare «carta»], în cazul în care respectiva compensație echitabilă nu este datorată de producătorii, de importatorii și de distribuitorii de imprimante, ci de producătorii, de importatorii și de distribuitorii unui alt echipament sau ai mai multor echipamente dintr-un lanț de dispozitive destinate reproducerii?

4) Posibilitatea aplicării unor măsuri tehnice prevăzute la articolul 6 din Directiva 2001/29 face inaplicabilă condiția unei compensații echitabile prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din directivă?

5) Condiția [articolul 5 alineatul (2) literele (a) și (b) din Directiva 2001/29] și posibilitatea [considerentul (36) al directivei] unei compensații echitabile nu se aplică în cazul în care titularii drepturilor de autor au consimțit explicit sau implicit la reproducerea operelor lor?”

Cauzele C-458/11-C-460/11

20 Situația de fapt și argumentele juridice în discuție în cauzele C-458/11-C-460/11 corespund, în esență, celor din cauza C-457/11.

21 În cauzele C-457/11 și C-458/11, întrebările adresate sunt identice. În cauza C-460/11, întrebările preliminare sunt identice cu prima-a treia întrebare adresate în cauza C-457/11. În cauzele C-457/11 și C-459/11, prima, a patra și a cincea întrebare sunt identice. În schimb, în cauza C-459/11, întrebările a doua și a treia sunt diferite de cele adresate în cauza C-457/11, întrucât nu se raportează la imprimante, ci la calculatoare.

22 În cauza C-459/11, cea de a doua și cea de a treia întrebare sunt următoarele:

„2) Reproducerile obținute cu ajutorul calculatoarelor pot fi considerate reproduceri realizate prin folosirea oricărui tip de tehnici fotografice sau prin alt proces cu efecte similare, în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare: cerințele directivei cu privire la compensația echitabilă pentru excepțiile sau limitările la dreptul de reproducere, potrivit articolului 5 alineatele (2) și (3) din Directiva 2001/29, pot fi considerate îndeplinite, ținând seama de dreptul fundamental la egalitatea de tratament consacrat la articolul 20 din cartă […], în cazul în care respectiva compensație echitabilă nu este datorată de producătorii, de importatorii și de distribuitorii de calculatoare, ci de producătorii, de importatorii și de distribuitorii unui alt echipament sau ai mai multor echipamente dintr-un lanț de dispozitive destinate reproducerii?”

23 Prin Ordonanța președintelui Curții din 6 octombrie 2011, cauzele C-457/11-C-460/11 au fost conexate pentru buna desfășurare a procedurii scrise și orale, precum și în vederea pronunțării hotărârii.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

24 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă actele de utilizare a operelor și a altor obiecte protejate, efectuate în perioada cuprinsă între 22 iunie 2001, data intrării în vigoare a Directivei 2001/29, și 22 decembrie 2002, data expirării termenului ei de transpunere, intră sub incidența acestei directive.

25 Potrivit unei jurisprudențe constante, la aplicarea dreptului intern, instanțele naționale sunt obligate, în măsura posibilului, să interpreteze dispozițiile acestuia în lumina textului și a finalității directivei în cauză pentru a atinge rezultatul urmărit de aceasta și, prin urmare, să se conformeze articolului 288 al treilea paragraf TFUE. Această obligație de interpretare conformă a dreptului național este astfel inerentă sistemului Tratatului FUE, întrucât permite instanțelor naționale să asigure, în cadrul competențelor lor, deplina eficacitate a dreptului Uniunii atunci când judecă litigiile cu care sunt sesizate (Hotărârea din 24 ianuarie 2012, Dominguez, C-282/10, punctul 24 și jurisprudența citată).

26 Obligația generală care revine instanțelor naționale de a interpreta dreptul intern conform directivei nu există decât începând cu expirarea termenului de transpunere a acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 iulie 2006, Adeneler și alții, C-212/04, Rec., p. I-6057, punctul 115).

27 În ceea ce privește mai precis Directiva 2001/29, reiese din cuprinsul articolului 10 alineatul (2) că aceasta se aplică fără să aducă atingere actelor încheiate sau drepturilor dobândite înainte de 22 decembrie 2002.

28 Astfel cum se desprinde din geneza respectivului articol 10 alineatul (2) și în special din propunerea inițială a Comisiei din 10 decembrie 1997 [COM(97) 628], care a condus la adoptarea Directivei 2001/29, apărarea drepturilor menționate rezultă „din principiul general potrivit căruia directiva nu are efect retroactiv și nu se aplică actelor de exploatare a operelor și a altor tipuri de obiecte protejate desfășurate înaintea termenului la care directiva trebuie transpusă de statele membre”.

29 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că actele de utilizare a operelor și a altor obiecte protejate, efectuate în perioada cuprinsă între 22 iunie 2001, data intrării în vigoare a Directivei 2001/29, și 22 decembrie 2002, data expirării termenului ei de transpunere, nu intră sub incidența acestei directive.

Cu privire la a cincea întrebare

30 Prin intermediul celei de a cincea întrebări, care trebuie analizată în al doilea rând, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă faptul că titularul de drepturi a autorizat explicit sau implicit reproducerea operei sale are o incidență asupra compensației echitabile care este prevăzută, în mod obligatoriu sau facultativ, în temeiul dispozițiilor pertinente ale Directivei 2001/29 și, eventual, dacă o astfel de autorizare poate face inaplicabilă compensația respectivă.

31 În acest sens, este important să se amintească de la bun început că, în ceea ce privește în mod specific excepția privind copia privată, Curtea a statuat deja că, în acest caz, compensația echitabilă are ca obiect despăgubirea autorilor pentru copia privată, realizată fără autorizație, după operele lor

protejate, astfel încât aceasta trebuie considerată drept contraprestația prejudiciului suferit de autori printr-o astfel de copie pe care nu au autorizat-o (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 octombrie 2010, Padawan, C-467/08, Rep., p. I-10055, punctele 39 și 40).

32 Această jurisprudență este relevantă și în privința altor dispoziții care figurează la articolul 5 din Directiva 2001/29.

33 La articolul 5, legiuitorul Uniunii a introdus, chiar în titlul articolului respectiv, o distincție între, pe de o parte, excepțiile și, pe de altă parte, limitările aduse dreptului exclusiv al titularilor de drepturi de a autoriza sau de a interzice reproducerea operelor lor sau a altor obiecte protejate.

34 Astfel, în funcție de împrejurări, acest drept exclusiv poate să fie exclus în totalitate, cu titlu de excepție, sau poate să fie numai limitat. Este posibil ca o astfel de limitare să presupună, în parte, în funcție de diferitele situații specifice la care se aplică, o excludere, o restrângere sau chiar o menținere a dreptului respectiv.

35 În consecință, această distincție operată pe plan legislativ trebuie transpusă în practică.

36 Trebuie să se arate de asemenea că, în temeiul articolului 5 alineatele (2) și (3) din Directiva 2001/29, statele membre pot decide să introducă în dreptul lor intern excepții sau limitări ale dreptului exclusiv de reproducere. În cazul în care un stat membru nu utilizează această posibilitate, titularii de drepturi își păstrează, la nivelul acestui stat, dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea operelor lor sau a altor obiecte protejate.

37 În cazul în care un stat membru a decis, în temeiul unei dispoziții care figurează la articolul 5 alineatele (2) și (3) din Directiva 2001/29, să excludă din domeniul de aplicare material al acestei dispoziții orice drept al titularilor de drepturi de a autoriza reproducerea operelor lor sau a altor obiecte protejate, un eventual act de autorizare adoptat de aceștia este lipsit de efecte juridice în dreptul statului respectiv. Prin urmare, un astfel de act nu are niciun impact asupra prejudiciului cauzat titularilor de drepturi prin introducerea unei măsuri care îi privează de dreptul în cauză și, în consecință, nu poate avea nicio incidență asupra compensației echitabile, indiferent dacă aceasta este prevăzută în mod obligatoriu sau facultativ în temeiul dispoziției aplicabile din această directivă.

38 În schimb, în ipoteza în care un stat membru a decis să nu excludă în totalitate acest drept al titularilor de drepturi de a autoriza reproducerea operelor lor sau a altor obiecte protejate, ci să introducă numai o simplă limitare a unui astfel de drept, trebuie să se stabilească dacă, în speță, legiuitorul național a urmărit să apere dreptul de reproducere de care beneficiază autorii.

39 Dacă, în speță, acest drept de reproducere a fost apărat, dispozițiile privind compensația echitabilă nu își pot găsi aplicarea dat fiind faptul că limitarea prevăzută de legiuitorul național nu permite realizarea de reproduceri fără autorizarea autorilor și nu generează, așadar, tipul de prejudiciu pentru care compensația echitabilă reprezintă o contraprestație. În schimb, dacă, în speță, dreptul de reproducere nu a fost conservat, actul de autorizare nu are niciun impact asupra prejudiciului cauzat autorilor și, prin urmare, nu poate avea nicio incidență asupra compensației echitabile.

40 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a cincea întrebare că, în cadrul unei excepții sau al unei limitări prevăzute la articolul 5 alineatele (2) și (3) din Directiva 2001/29, un eventual act prin care titularul de drepturi a autorizat reproducerea operei sale sau a altui obiect protejat nu are nicio incidență asupra compensației echitabile, indiferent dacă aceasta este prevăzută în mod obligatoriu sau facultativ în temeiul dispoziției aplicabile din directiva menționată.

Cu privire la a patra întrebare

41 Prin intermediul celei de a patra întrebări, care trebuie analizată în al treilea rând, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă posibilitatea de a aplica măsurile tehnice prevăzute la articolul 6 din Directiva 2001/29 poate face inaplicabilă condiția unei compensații echitabile prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din această directivă.

Cu privire la admisibilitate

42 Fără a invoca în mod expres o excepție de inadmisibilitate, Fujitsu a exprimat îndoieli cu privire la pertinența celei de a patra întrebări pentru soluționarea litigiului principal.

43 În observațiile formulate, Fujitsu susține, în esență, că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 nu se aplică în cauza principală, deoarece ar privi numai reproducerile de produse sonore, vizuale și audiovizuale pentru uz personal, iar nu și copiile unor texte sau imagini fixe pe calculator.

44 În această privință, este suficient să se amintească faptul că, potrivit unei jurisprudențe constante, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub propria răspundere și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de pertinență. Curtea poate refuza să statueze asupra unei cereri de decizie preliminară adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt sau de drept necesare pentru a răspunde în mod util întrebărilor care i-au fost adresate (Hotărârea din 12 octombrie 2010, Rosenbladt, C-45/09, Rec., p. I-9391, punctul 33, și Hotărârea din 18 aprilie 2013, L, C-463/11, punctul 28).

45 Or, nu este evident că interpretarea articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, solicitată de instanța de trimitere, nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal ori privește o problemă de natură ipotetică.

46 Pe de altă parte, obiecțiunea ridicată de Fujitsu, întemeiată pe inaplicabilitatea acestei dispoziții în cauzele principale, nu are legătură cu admisibilitatea, ci ține de fondul celei de a patra întrebări.

47 În aceste condiții, a patra întrebare preliminară trebuie să fie considerată admisibilă.

Cu privire la fond

48 Astfel cum decurge din articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, statele membre au posibilitatea să prevadă în dreptul național o excepție privind copia privată, cu condiția însă ca titularii de drepturi să primească compensații echitabile care să țină cont de aplicarea sau de neaplicarea măsurilor tehnice menționate la articolul 6 din această directivă pentru operele sau obiectele protejate în cauză.

49 În această privință, trebuie să se amintească de la bun început că, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 31 din prezenta hotărâre, compensația echitabilă are ca obiect despăgubirea autorilor pentru prejudiciul pe care l-au suferit prin introducerea excepției privind copia privată și, prin urmare, pentru utilizarea fără autorizație a operelor lor protejate.

50 Pe de altă parte, în sensul articolului 6 alineatul (3) din Directiva 2001/29, „măsuri tehnice” înseamnă orice tehnologie, dispozitiv sau componentă care, în cadrul funcționării normale, este proiectată pentru a preveni sau a limita, în ceea ce privește operele sau celelalte obiecte protejate, actele care nu sunt autorizate de titularul dreptului de autor sau al unui drept conex dreptului de autor.

51 În consecință, „măsurile tehnice” la care se referă textul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 sunt tehnologiile, dispozitivele sau componentele care urmăresc să limiteze actele neautorizate de titularii de drepturi, cu alte cuvinte, să asigure o aplicare corectă a acestei dispoziții care instituie o restricție în privința dreptului de autor și a drepturilor conexe și să împiedice astfel actele care nu ar respecta condițiile stricte pe care le impune respectiva dispoziție.

52 Or, statele membre, iar nu titularii de drepturi, sunt cele care instituie excepția privind copia privată și care autorizează, pentru realizarea unei astfel de copii, această utilizare de opere și de alte obiecte protejate.

53 În consecință, statul membru care a autorizat, prin instituirea acestei excepții, realizarea de copii private trebuie să asigure corecta aplicare a respectivei excepții și să limiteze astfel actele neautorizate de titularii de drepturi.

54 Rezultă că împrejurarea că un stat membru nu a asigurat corecta aplicare a excepției privind copia privată nu poate în niciun caz să determine neaplicarea compensației echitabile datorate titularilor de drepturi, care de altfel pot să sufere un prejudiciu suplimentar tocmai printr-o asemenea omisiune a statului membru respectiv.

55 Totodată, trebuie să se arate că, potrivit considerentului (52) al Directivei 2001/29, titularii de drepturi au posibilitatea de a recurge la măsuri tehnice aplicate voluntar, care sunt compatibile cu excepția privind copia privată și permit atingerea obiectivului urmărit prin această excepție. Asemenea măsuri tehnice trebuie să fie încurajate de statele membre.

56 Astfel, măsurile tehnice pe care titularii de drepturi au posibilitatea să le ia trebuie înțelese ca fiind tehnologiile, dispozitivele sau componentele de natură să asigure realizarea obiectivului urmărit prin excepția privind copia privată și să împiedice sau să limiteze reproducerile care nu sunt autorizate de statele membre în cadrul acestei excepții.

57 Având în vedere caracterul voluntar al aplicării acestor măsuri tehnice, neaplicarea lor nu poate conduce la înlăturarea compensației echitabile, chiar dacă există o astfel de posibilitate.

58 Cu toate acestea, statul membru respectiv poate să stabilească nivelul concret al compensației datorate titularilor de drepturi în funcție de aplicarea sau de neaplicarea unor astfel de măsuri tehnice pentru ca aceștia din urmă să fie încurajați efectiv să le ia și să contribuie astfel în mod voluntar la corecta aplicare a excepției privind copia privată.

59 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a patra întrebare că posibilitatea de a aplica măsurile tehnice prevăzute la articolul 6 din Directiva 2001/29 nu poate face inaplicabilă condiția unei compensații echitabile prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din această directivă.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

60 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie analizate împreună în ultimul rând, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă noțiunea „reproducere realizată prin folosirea oricărui tip de tehnici fotografice sau prin alt proces cu efecte similare”, în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29, trebuie interpretată în sensul că include reproducerile efectuate cu ajutorul unei imprimate sau al unui calculator, în special în cazul în care aceste aparate sunt interconectate, și, într-un astfel de caz, care este persoana care trebuie să fie considerată debitorul compensației echitabile în temeiul acestei dispoziții.

61 În primul rând, trebuie amintit că, potrivit articolului 2 din Directiva 2001/29, statele membre acordă, în principiu, autorilor sau titularilor unor drepturi conexe dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte, a operelor lor sau a altor obiecte protejate.

62 Cu toate acestea, în temeiul articolului 5 alineatul (2) litera (a) din această directivă, statele membre pot să prevadă excepții și limitări de la dreptul de reproducere exclusiv al autorului sau al titularului de drepturi conexe asupra operei sale sau a altui obiect protejat atunci când este vorba despre reproduceri pe hârtie sau pe orice suport similar, realizate prin folosirea oricărui tip de tehnici fotografice sau prin alt proces cu efecte similare, cu condiția ca titularii de drepturi să primească compensații echitabile (în continuare, „excepția privind reproducerea pe hârtie sau pe orice suport similar”).

63 Trebuie să se arate de la bun început că niciun element din dosar nu indică faptul că este relevant pentru soluționarea litigiilor principale să se determine care trebuie să fie, eventual, natura originalului după care se realizează reproducerea. În consecință, nu este necesară pronunțarea în această privință.

64 Astfel cum rezultă din modul său de redactare, articolul 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29 face o distincție între suportul reproducerii, și anume hârtia sau un suport similar, și mijlocul care este utilizat pentru realizarea acestei reproduceri, și anume orice tip de tehnici fotografice sau orice alt proces cu efecte similare.

65 În ceea ce privește, mai întâi, suportul, elementul material pe care se efectuează reproducerea unei opere sau a unui alt obiect protejat, modul de redactare a articolului 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29 menționează în mod explicit hârtia, la care adaugă, în termeni generali, o altă suprafață care trebuie să prezinte calități similare, cu alte cuvinte, comparabile și echivalente cu cele ale hârtiei.

66 Rezultă de aici că nu intră în domeniul de aplicare al excepției prevăzute de această dispoziție suporturile care nu au calități comparabile și echivalente cu cele ale hârtiei. Astfel, dacă situația ar fi diferită, nu ar putea să fie asigurat efectul util al acestei excepții, ținând seama în special de excepția prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, care privește „reproduceri[le] pe orice suport”.

67 În consecință, din domeniul de aplicare al articolului 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29 trebuie exclus orice suport de reproducere neanalogic, și anume în special cel digital, întrucât, după cum a arătat avocatul general la punctul 63 din concluzii, pentru a fi similară hârtiei ca suport pentru reproducere, o suprafață trebuie să poată servi drept suport unei reprezentări fizice perceptibile prin simțurile umane.

68 În ceea ce privește, în continuare, mijlocul prin care se efectuează reproducerea pe hârtie sau pe un suport similar, rezultă din modul de redactare a articolului 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29 că acesta nu privește numai tehnica fotografică, ci și orice „alt proces cu efecte similare”, mai precis, orice alt mijloc prin care se ajunge la un rezultat similar celui obținut prin tehnica fotografică, cu alte cuvinte, la reprezentarea analogică a unei opere sau a altui obiect protejat.

69 O astfel de concluzie este de altfel confirmată de expunerea de motive a propunerii Comisiei [COM(97) 628] care a condus la adoptarea Directivei 2001/29, potrivit căreia excepția respectivă nu are la bază tehnica utilizată, ci mai degrabă rezultatul care trebuie obținut.

70 În măsura în care acest rezultat este asigurat, nu este important numărul de operații sau natura tehnicii sau a tehnicilor utilizate în cursul procesului de reproducere în cauză, cu condiția însă ca diferitele elemente sau diferitele etape neautonome ale acestui proces unic să acționeze sau să se desfășoare sub controlul aceleiași persoane și să urmărească, toate, să reproducă opera sau un alt obiect protejat pe hârtie sau pe un suport similar.

71 O astfel de interpretare este confirmată și de considerentele (2) și (5) ale Directivei 2001/29, potrivit cărora obiectivul urmărit de Directiva 2001/29 vizează crearea unui cadru juridic general și flexibil la nivelul Uniunii, care să sprijine dezvoltarea societății informaționale și să adapteze și să completeze normele actuale în materia dreptului de autor și a drepturilor conexe pentru a ține seama de evoluția tehnologică ce a făcut să apară noi forme de exploatare a operelor protejate (Hotărârea din 24 noiembrie 2011, Circul Globus București, C-283/10, Rep., p. I-12031, punctul 38).

72 În consecință, articolul 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29 nu se opune, sub rezerva precizărilor făcute la punctul 70 din prezenta hotărâre, ca, în cadrul procesului menționat în textul acestei dispoziții, să fie utilizate diferite aparate, inclusiv cele care au o funcție digitală.

73 În ceea ce privește, în al doilea rând, problema de a stabili care este persoana care, în cadrul unui astfel de proces, prin folosirea mai multor aparate, unele cu funcție analogică, altele cu funcție digitală, trebuie considerată că datorează plata compensației echitabile, trebuie să se amintească de la bun început jurisprudența Curții referitoare, bineînțeles, la excepția privind copia privată, care poate fi în orice caz transpusă prin analogie în privința excepției privind reproducerea pe hârtie sau pe un suport similar, cu condiția de a respecta dreptul fundamental la egalitate de tratament consacrat la articolul 20 din cartă.

74 În ceea ce privește identificarea persoanei care poate fi considerată debitorul compensației echitabile, Curtea a statuat că dispozițiile Directivei 2001/29 nu reglementează în mod explicit problema determinării debitorului, astfel încât statele membre dispun de o largă marjă de apreciere în această privință (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iunie 2011, Stichting de Thuiskopie, C-462/09, Rep., p. I-5331, punctul 23).

75 În aceste condiții, întrucât noțiunea „compensație echitabilă” este o noțiune autonomă din dreptul Uniunii, Curtea a precizat, după cum s-a amintit la punctul 31 din prezenta hotărâre, că respectiva compensație are ca obiect despăgubirea autorilor pentru reproducerea, efectuată fără autorizație, după operele lor protejate, astfel încât trebuie considerată drept contraprestația prejudiciului suferit de autori care rezultă dintr-o astfel de reproducere. Așadar, revine, în principiu, persoanei care a cauzat un asemenea prejudiciu, și anume persoanei care a realizat copia operei protejate fără a solicita autorizarea prealabilă din partea titularului de drepturi, obligația de a repara prejudiciul suferit, prin finanțarea compensației care va fi plătită acestui titular (a se vedea în acest sens Hotărârea Padawan, citată anterior, punctele 44 și 45).

76 Curtea a admis însă că, ținând cont de dificultățile practice legate de un astfel de sistem de compensații echitabile, statele membre pot să se raporteze la etapele anterioare realizării copiei și să instituie, pentru a finanța compensația echitabilă, o „redevență pentru copia privată” în sarcina persoanelor care dispun de echipamente, de aparate sau de suporturi de reproducere digitală și care, în acest scop, pun respectivele echipamente, în drept sau în fapt, la dispoziția persoanelor care realizează copiile sau le furnizează acestora din urmă un serviciu de reproducere, deoarece acest sistem permite debitorilor să repercuteze costul redevenței asupra utilizatorilor privați și, prin urmare, aceștia din urmă își vor asuma sarcina redevenței pentru copia privată (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Padawan, punctele 46 și 49, și Stichting de Thuiskopie, punctele 27 și 28).

77 Aplicând această jurisprudență *mutatis mutandis* în privința excepției privind reproducerea pe hârtie sau pe un suport similar, revine în principiu persoanei care a realizat o astfel de reproducere obligația să finanțeze compensația care va fi plătită titularilor de drepturi. Cu toate acestea, ținând seama de dificultățile care se întâlnesc în practică, statele membre sunt libere să instaureze, eventual, o redevență în sarcina persoanelor celor care dispun de echipamentul pe care s-a efectuat respectiva reproducere.

78 În ipoteza în care reproducerile în cauză sunt efectuate printr-un proces unic, cu ajutorul unui lanț de aparate, statele membre pot de asemenea să se raporteze la etapele anterioare realizării copiei și să instituie, eventual, un sistem în care compensația echitabilă este achitată de persoanele care dispun de un aparat care face parte din acest lanț și care contribuie la acest proces în mod neautonom, în măsura în care aceste persoane au posibilitatea de a repercuta costul redevenței asupra clienților lor. Cu toate acestea, cuantumul global al compensației echitabile datorate drept contraprestație pentru prejudiciul suferit de titularii de drepturi la finalul acestui proces unic nu poate fi diferit, în esență, de cel fixat pentru reproducerea obținută prin intermediul unui singur aparat.

79 În aceste condiții, dreptul fundamental la egalitate de tratament al tuturor persoanelor interesate este respectat.

80 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a doua și la a treia întrebare că noțiunea „reproducere realizată prin folosirea oricărui tip de tehnici fotografice sau prin alt proces cu efecte similare”, conform articolului 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29, trebuie interpretată în sensul că include reproducerile efectuate cu ajutorul unei imprimate sau al unui calculator, în cazul în care aceste aparate sunt interconectate. În această ipoteză, statele membre pot să instituie un sistem în care compensația echitabilă este achitată de persoanele care dispun de un aparat care contribuie în mod neautonom la procesul unic de reproducere a operei sau a altui obiect protejat pe un anumit suport, în măsura în care aceste din urmă persoane au posibilitatea de a repercuta costul redevenței asupra clienților lor, cu condiția ca cuantumul global al compensației echitabile datorate drept contraprestație pentru prejudiciul suferit de autor la finalul acestui proces unic să nu fie diferit, în esență, de cel fixat pentru reproducerea obținută prin intermediul unui singur aparat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

81 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

1) Actele de utilizare a operelor și a altor obiecte protejate efectuate în perioada cuprinsă între 22 iunie 2001, data intrării în vigoare a Directivei 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională, și 22 decembrie 2002, data expirării termenului ei de transpunere, nu intră sub incidența acestei directive.

2) În cadrul unei excepții sau al unei limitări prevăzute la articolul 5 alineatele (2) și (3) din Directiva 2001/29, un eventual act prin care titularul de drepturi a autorizat reproducerea operei sale sau a altui obiect protejat nu are nicio incidență asupra compensației echitabile, indiferent dacă aceasta este prevăzută în mod obligatoriu sau facultativ în temeiul dispoziției aplicabile din directiva menționată.

3) Posibilitatea de a aplica măsurile tehnice prevăzute la articolul 6 din Directiva 2001/29 nu poate face inaplicabilă condiția unei compensații echitabile prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din această directivă.

4) Noțiunea „reproducere realizată prin folosirea oricărui tip de tehnici fotografice sau prin alt proces cu efecte similare”, conform articolului 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29, trebuie interpretată în sensul că include reproducerile efectuate cu ajutorul unei imprimante sau al unui calculator, în cazul în care aceste aparate sunt interconectate. În această ipoteză, statele membre pot să instituie un sistem în care compensația echitabilă este achitată de persoanele care dispun de un aparat care contribuie în mod neautonom la procesul unic de reproducere a operei sau a altui obiect protejat pe un anumit suport, în măsura în care aceste din urmă persoane au posibilitatea de a repercuta costul redevenței asupra clienților lor, cu condiția ca cuantumul global al compensației echitabile datorate drept contraprestație pentru prejudiciul suferit de autor la finalul acestui proces unic să nu fie diferit, în esență, de cel fixat pentru reproducerea obținută prin intermediul unui singur aparat.

Semnături